

Přehled vybraných výsledků kontrolní činnosti odboru hygieny výživy a předmětů běžného užívání realizované v roce 2009 ve Středočeském kraji

1. Hodnocení dozoru nad stravovacími službami a bezpečnosti potravin

Dozorovou a kontrolní činnost, která je prováděna v rámci zajišťování státního zdravotního dozoru lze rozdělit na následující části:

1.1 Činnost dotčeného správního orgánu v působnosti stavebního zákona

V rámci působnosti stavebního zákona jsou vydávána závazná stanoviska dotčeného správního orgánu ve smyslu § 77 zák.č.258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů k dokumentacím staveb pro územní řízení, stavební řízení a k užívání staveb jako podklad pro stavební úřad. Jde například o restaurace, hotely, prodejny, výroby a sklady potravin, stabilní stánky apod.

Celkem bylo vydáno 769 stanovisek z toho 46 bylo negativních. Negativní stanoviska jsou vydávána v případech, kdy nejsou respektovány požadavky vyplývající pro příslušnou činnost z právních předpisů.

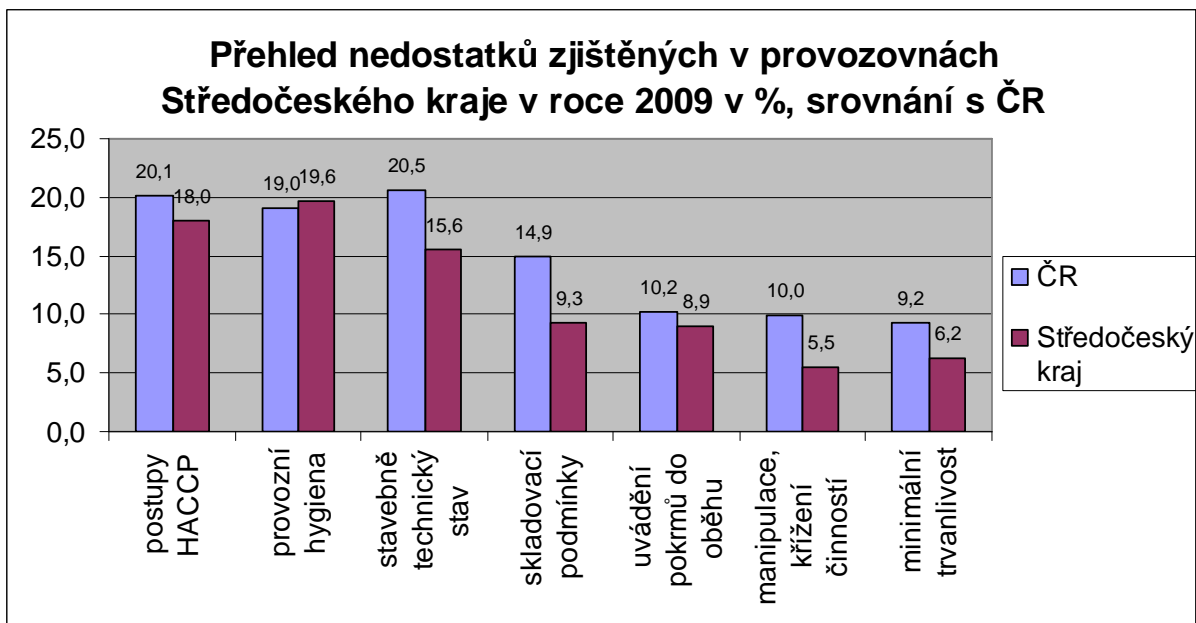
1.2 Státní zdravotní dozor

V regionu Středočeského kraje bylo k 31.12.2009 evidováno 6 161 zařízení poskytujících stravovací služby (restaurace, závodní a nemocniční kuchyně, pohostinství apod.). Z nich bylo v roce 2009 zkontrolováno 59 % zařízení.

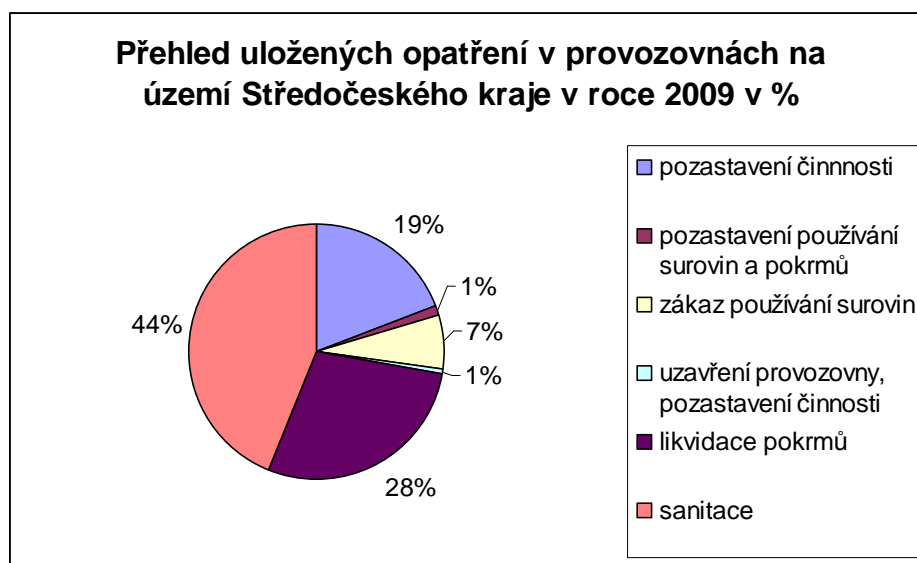
Při kontrolní činnosti je pozornost zaměřena především na dodržování takových opatření, která mají přímý vliv na zdravotní nezávadnost pokrmů a potravin.

Kontroly se provádějí bez předchozího ohlášení. Jejich četnost je dána kontrolními plány, které zohledňují míru rizika provozované činnosti. Mezi další kritéria patří: epidemická situace, upozornění ostatních dozorových orgánů, spotřebitelské veřejnosti, médií i hlášení v rámci systému RASFF.

Nejčastěji zjišťované závady v provozovnách regionu Stč. kraje se příliš neliší od zjištění v rámci ČR.

Odstranění zjištěných nedostatků je předmětem jednání s provozovateli. Jsou ukládána potřebná nápravná opatření, v indikovaných případech i sankce.

2. Hodnocení bezpečnosti výrobků upravených zákonem o ochraně veřejného zdraví

V regionu Středočeského kraje bylo k 31.12.2009 evidováno 186 provozoven – dovozců, výrobců předmětů běžného užívání.

V roce 2009 bylo provedeno 380 kontrol u výrobců, dovozců a v tržní síti. U výrobců a dovozců předmětů běžného užívání bylo zkontrolováno značení a dokumentace u cca 241 druhů výrobků/ materiálů. V distribuční síti bylo zkontrolováno značení a dokumentace u cca 751 druhů výrobků/materiálů. Nejčastějšími nedostatky zjišťovanými při státním zdravotním dozoru, bylo chybné nebo chybějící značení výrobků a neúplná prohlášení pro dané komodity předmětů běžného užívání.

Dále bylo provedeno v rámci 203 hlášení v systému včasného varování RAPEX (83 hlášení pro kosmetické prostředky, 108 hlášení pro hračky, 11 hlášení pro výrobky pro děti do 3 let, 1 hlášení pro výrobek určený pro styk s potravinami), celkem cca 1552 vyhledávání notifikovaných výrobků.

3. Centrální kontrolní akce a regionální úkoly

Centrální kontrolní akce vyhlášené MZ v oblasti hygieny výživy byly cíleny na provedení státního zdravotního dozoru:

- a) v zařízeních poskytujících stravovací služby se zaměřením na dodržování požadavků platné legislativy včetně zavedení postupů založených na principu HACCP v zařízeních poskytující stravovací služby typu uzavřené stravování zaměstnanců (závodní jídelny, výdejny jídel apod.). Celkem bylo zkontrolováno 59 zařízení a bylo odebráno 30 vzorků pokrmů (teplé a studené pokrmy, zchlazené pokrmy apod. Za zjištěné nedostatky (např.nedodržení určené teploty uchování pokrmů, značení zchlazovaných pokrmů, chybné vytváření dokumentů a záznamů, nevhodný způsob rozmrazování masa apod.) byly uloženy sankce a potřebná nápravná opatření.
- b) zaměřeného na kontrolu používání masa ulovené volně žijící zvěře. Bylo provedeno 36 cílených kontrol. Kontroly se týkaly zejména nabývacích dokladů (zda maso pochází ze závodu schváleného pro zpracování zvěřiny), podmínek uchovávání masa a jeho značení. V případě potřeby bylo spolupracováno i s inspektory státní veterinární správy.Jedenkrát bylo vydáno předběžné opatření k pozastavení používání suroviny do doby průkazu jejího původu. v dalších případech byly vydány příkazy k provedení sanitace a vyřazení potravin, které byly skladovány nevhodným způsobem.Za porušení povinností vyplývajících z příslušných právních předpisů byly v indikovaných případech uloženy pokuty.
- c) zaměřeného na odběr vzorků pokrmů s pravděpodobným výskytem akrylamidu. Jedná se o tříletý monitoring výskytu této látky ve vybraných potravinách. Bylo odebráno a následně analyzováno 5 vzorků pokrmů: 3 x bramborové hranolky, bramborák a cereální výrobek.Hodnoty akrylamidu odpovídaly zjištěním vyplývajícím z analýz prováděným v ČR i v zahraničí.

V oblasti předmětů běžného užívání byla provedena kontrola zaměřená na :

- ověření výrobní metody kosmetických prostředků vyhovující správné výrobní praxi a ověření, zda výrobce uchovává kvalitativní a kvantitativní údaje o složení výrobku se zřetelem na nanomateriály. V rámci pokynu bylo provedeno 36 kontrol. Používání látek ve formě nanomateriálů při výrobě kosmetických prostředků nebylo zjištěno.
- bezpečnost hraček určených pro děti ve věku do tří let v koordinaci s dalšími dozorovými organizacemi 13 členských států Evropské unie v rámci projektu

PROSAFE. Bylo provedeno screeningové vyšetření 32 vzorků hraček na místě ve 3 provozovnách pomocí metody XRF. Při screeningu bylo odebráno 5 vzorků hraček pro laboratorní vyšetření. 3 vzorky hraček vyhovělo ve sledovaném parametru, 2 vzorky byly odeslány do vybrané laboratoře Společenství. U těchto vzorků bude analýza dokončena v roce 2010.

- na potištěné papírové obaly – kartonové krabice zejména určené pro balení cereálních výrobků, papírové obaly a konzervová víka opatřená těsníci kroužky z plastu. Odebrány byly celkem 4 druhy vzorků potištěných kartonových obalů u výrobců a 1 papírový obal se zaměřením na zjištění množství benzofenonu, 4-hydroxybenzofenonu a 4-methylbenzofenonu. Dále byly odebrány 4 druhy vzorků konzervových vík s těsníci kroužky v tržní síti. V těsnících kroužcích byla provedena identifikace polymerního materiálu a stanovení změkčovadel a stabilizátorů. Z naměřených hodnot u kartonových a papírových obalů vyplynulo, že akutní ohrožení lidského zdraví nehrozí. Jako nevyhovující byly vyhodnoceny těsnící materiály u 3 vzorků konzervových vík pro vyšší obsah epoxydovaného sojového oleje, nebo diethylhexylftalátu.

Regionální kontrolní akce jsou realizovány v okresech Středočeského kraje a jsou zaměřeny na určitou problematiku bezpečnosti potravin v příslušném území. *V oblasti hygieny výživy* všechna územní pracoviště kontrolovala :

- úseky teplého občerstvení v obchodních řetězcích; celkem bylo prověřeno 33 provozoven. V 7 případech byly nalezeny nedostatky, např.: nevhodné skladování potravin (překročena doba spotřeby), znečištěné podlahy. Byly uloženy 3 pokuty v celkové výši 9 000,- Kč.
- zařízení poskytující stravovací služby s večerním provozem. Celkem bylo zkontrolováno 289 provozoven s tím, že nejčastějšími nedostatky byla špatná sanitace, nevhodné skladování potravin zejména teplota, chybějící doklady o původu zboží apod. Bylo uloženo 54 pokut v celkové výši 161 500,- Kč.
- zařízení poskytující stravování v rekreačních oblastech. Celkem bylo zkontrolováno 437 provozoven. Při těchto kontrolách byly zjištěny nejčastěji tyto nedostatky: nevhodná manipulace s odpady, špatná provozní hygiena, chybějící prostředky pro mytí a hygienické osušení rukou. Byla uložena nápravná opatření a finanční sankce v celkové výši 394 300,- Kč.

Některá územní pracoviště zaměřila kontroly na :

- zařízení poskytující stravování v sociálních službách. V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 13 státních kontrol (6 domovů důchodců, 2 nemocnice, 2 zařízení Diakonie, 2 ústavy sociální péče, 1 psychiatrická léčebna) zaměřených na výdej teplých pokrmů se zaměřením na dodržování teplot pokrmů od dohotovení v kuchyni až po výdej klientům. V průběhu kontrol nebyly prokázány žádné nedostatky.
- cukrárny, kterých bylo celkem prověřeno 53. Ve 3 případech byly nalezeny nedostatky (nedodržení osobní hygieny – uložena pokuta ve výši 5 000,- Kč, nedostatky v HACCP, porušení správné hygienické praxe). Při kontrolách bylo odebráno 19 vzorků, u kterých laboratorní analýzou byl prokázán vyhovující výsledek.
- provozovny čerpacích stanic pohonných hmot s úsekem výroby baget, sendvičů apod.

Byla provedena kontrola 7 provozoven s tím, že v 1 provozovně byly zjištěny technické závady, které byly bez prodlev odstraněny. Celkem bylo odebráno 8 vzorků, z nichž 1 nevyhověl stanoveným požadavkům.

- stánky a zařízení provozované při společensky významných akcích např.

Při vinobraní bylo zkontrolováno celkem 22 provozoven (stánků) poskytujících různé druhy občerstvení např. výrobu langošů, bramboráků atp. Bohužel bylo zjišťováno porušování právních povinností. Jednalo se zejména o závady v provozní hygieně, při skladování potravin, používání potravin s prošlou dobou použitelnosti, chybějící doklady o původu zboží atp. Ve dvou případech muselo být přistoupeno k okamžitému omezení určitého druhu činnosti opatřením KHS, které zamezilo možnému ohrožení zdraví spotřebitele. Při závažném porušení právních povinností, následovalo uložení peněžité sankce. Celkem bylo vydáno 5 sankčních opatření v celkové výši 14 000 Kč. Při Svatováclavské pouti bylo provedeno celkem 16 kontrol, při kterých byly uloženy 3 blokové pokuty v celkové hodnotě 3 500,- Kč. Obecně lze konstatovat, že úroveň kontrolovaných provozoven byla většinou na dobré hygienické úrovni.

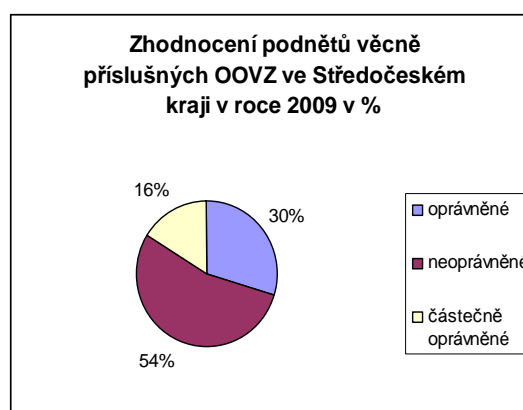
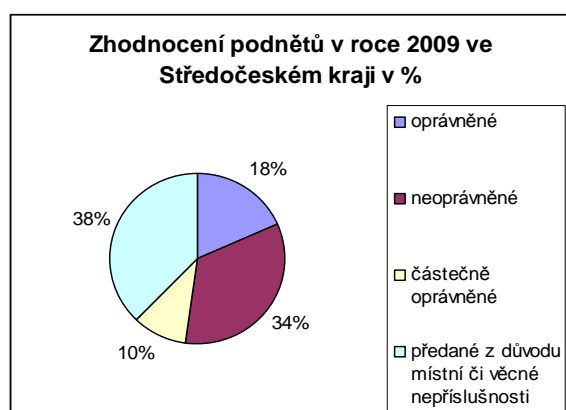
V oblasti předmětů běžného užívání byly v roce 2009 na území Středočeského kraje prováděny regionální kontroly zaměřené na:

- kontrolu značení kosmetických prostředků a podmínek prodeje kosmetických prostředků s prošlým datem minimální trvanlivosti; provedeno cca 100 kontrol, při zjištění nedostatku byla okamžitě provedena provozovatelem náprava.

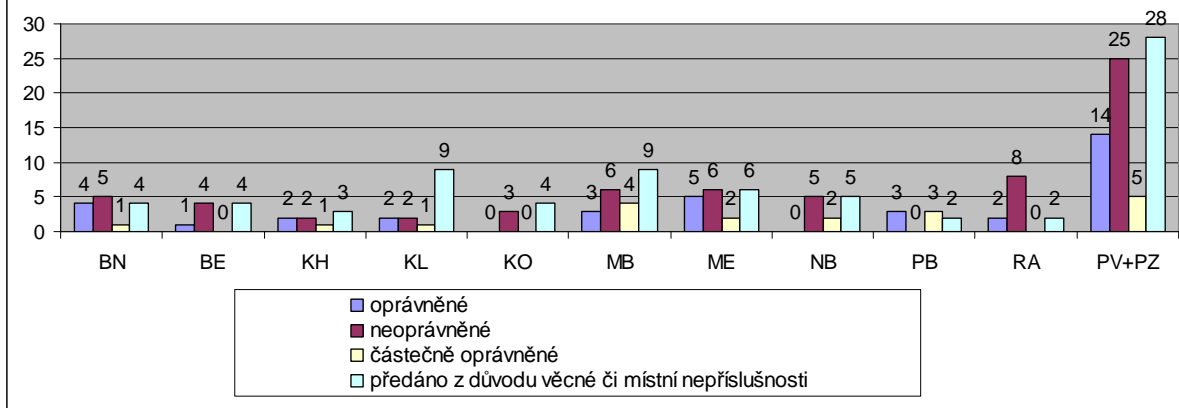
4. Podněty

V roce 2009 bylo šetřeno celkem 212 podání označených jako podnět k provedení státního zdravotního dozoru.

Předmětem stížností byla nejčastěji neuspokojivá provozní čistota, špatná kvalita pokrmů, nedostatečné hygienické podmínky v provozovnách apod.

Zhodnocení podnětů ve Středočeském kraji v roce 2009 dle jednotlivých okresů - absolutní čísla

5. Sankce

V oblasti hygieny výživy za neplnění povinností byly v indikovaných případech podle příslušných právních předpisů ukládány pokuty:

Podle zákona č. 258/2000 o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů bylo provozovatelům a fyzickým osobám podnikajícím uloženo ve správním řízení 522 pokut v celkové výši 2 368 000,- Kč. Podle zákona č. 110/1997 o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, byly provozovatelům a fyzickým osobám podnikajícím uloženy 3 pokuty ve správním řízení v celkové výši 8 000,- Kč.

Podle zákona č. 634/1992 na ochranu spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, byla provozovatelům a fyzickým osobám podnikajícím uložena 1 pokuta ve správním řízení v celkové výši 50 000,- Kč. V blokovém řízení bylo uloženo 176 pokut, v celkové výši 250 800,- Kč. Celková hodnota uložených pokut představuje 2 676 800,- Kč.

V oblasti předmětů běžného užívání byla uložena 1 pokuta v hodnotě 5.000,- Kč.

6. Odběr vzorků

Oblast hygieny výživy : Odběr vzorků a jejich analýza byly prováděny v rámci státního zdravotního dozoru, při epidemiích alimentárních onemocnění a došetřování.

V roce 2009 bylo odebráno:

- v rámci SZD - celkem 403 vzorků potravin a pokrmů, včetně nápojů. Z tohoto počtu největší podíl představují studené pokrmy, teplé pokrmy, cukrářské výrobky, zmrzliny a dezerty. Sensoricky bylo hodnoceno 28 vzorků. Z celkového počtu 403 vzorků bylo určeno pro mikrobiologické vyšetření 384 vzorků (tj. 95,3 %). Ve 4 případech byl vzorek nevyhovující (studený pokrm ve stravovacích službách pro přítomnost koaguláza pozitivních stafylokoků); chemické vyšetření bylo provedeno u 9 vzorků potravin a pokrmů (tj. 2,2 %).

- v rámci došetřování - pro mikrobiologické vyšetření 38 vzorků (2 vzorky nevyhověly požadavkům na zdravotní nezávadnost) , chemické analýze vyhověl 1 odebraný vzorek

V oblasti předmětů běžného užívání byly odebrány : plastové zdobičky - sledována migrace esterů kyseliny ftalové (z 10 vzorků nevyhověly 4) ; pleťové krémy - ověření obsahu povolených konzervačních přísad (5 vzorků) – bez závad; hračky - sledované parametry: textilní hračky - migrace formaldehydu (1 vzorek); plastové hračky - migrace zakázaných esterů kyseliny ftalové (2 vzorky).

Na základě výsledků odběrů vzorků bylo na MZ ČR zasláno 5 oznámení o výskytu výrobků nesplňujících požadavky na bezpečnost.

Zpracoval: Ing. Marie Jechová, vedoucí odboru hygieny výživy a předmětů běžného užívání

Datum zpracování: 04.04.2010